

Uilenwerkgroep Waasland

Regio Zuid-Waasland

Kerkuilbroedsels 2015: veelbelovende verspreiding - hoge kindersterfte

Cijfers 2015 versus 2014

In 2015 werden 25 jonge kerkuilen (*Tyto alba*) geringd (32 in 2014). In de 48 door ons opgevolgde locaties werden evenwel meer dan 25 jongen geboren. Maar door slechte weer- en jaagomstandigheden en (vermoedelijk) een dip in het muizenaanbod was er veel kindersterfte. Het gemiddeld aantal geringde jongen bleef daardoor in 2015 steken op twee (vier in 2014).

In 2015 noteerden we op twaalf locaties een kerkuilbroedsel (acht in 2014). De toename en vooral de verspreiding in onze regio is bijzonder verheugend nieuws. Tegenover 2014 werden vier nieuwe locaties ingenomen en drie vertrouwde locaties herwonnen. Vijf locaties bleven behouden en drie locaties gingen verloren. De verspreiding (vier nieuwe en drie herwonnen locaties) is veelbelovend.

Opvallend: wat we nu toch al enkele jaren na elkaar vaststellen is dat broedsels op nieuwe locaties later in het seizoen op gang komen.

12 succesvolle broedgevallen – locatie per locatie – verslag van uw reporter ter plaatse

- 1) Op 19 mei ringen we in de kerk van Nieuwkerken-Waas de eerste drie jonge kerkuilen van 2015. Deze kerkuilkast is een toplocatie en bracht in vijf opeenvolgende jaren zeventien jongen voort. Ook in

2006 was de kast al bewoond, het eerste broedsel in een van onze nestkasten. Het leverde de aanwezigen destijds een glas cava op.

Een van de drie in 2015 geringde jongen werd in september 2015 als verkeersslachtoffer (Expresweg) gemeld. Ook een jong uit het nest van 2013 werd enkele maanden na de geboorte als verkeersslachtoffer opgeraapt. Deze “gezegende” locatie is blijkbaar geen garantie voor een lang leven.

- 2) Op 21 mei constateren we onverwacht vijf jongen in een stal in Tielrode waar we in 2007 en 2008 een broedsel optekenden. Het herwinnen van een verloren gegane locatie is altijd heuglijk nieuws. Zes dagen later ringen we vier jongen. De jongste heeft het niet gehaald. Bij voedselschaarste worden de laatstgeborenen geofferd aan de oudere *brussen* (broers en zussen). De natuur kan hard zijn.
Op 24 juni worden we erbij geroepen door de locatiehouder. Twee jongen zijn vroegtijdig uit de kast gesukkeld maar zitten nog in de stal. Ze lijken wat ondervoed. Normaal blijven jonge kerkuilen negen tot tien weken in of rond de kast maar bij voedselgebrek, of bij het wegvallen van een oudervogel, gaan ze vroegtijdig en onbeholpen op zoek naar voedsel. We kunnen de twee rebellen makkelijk opnemen en in de kast terugzetten.
- 3) Eveneens op 21 mei horen we jonge kerkuilen *blazen*. Ze verschuilen zich in de isolatie van een stal. In dergelijk vrij broedsel lopen de jongen altijd meer risico. Ze kunnen naar beneden vallen en eventueel door het vee vertrappeld worden. Even verder (in een andere stal) biedt de gastvrije landbouwer een veilige kerkuilkast maar deze kerkuil verkiest zijn vertrouwde stek. De stal bevindt zich niet zo ver van de kerk van Nieuwkerken-Waas. Blijkbaar is het goed vertoeven voor kerkuilen in Nieuwkerken-Waas.

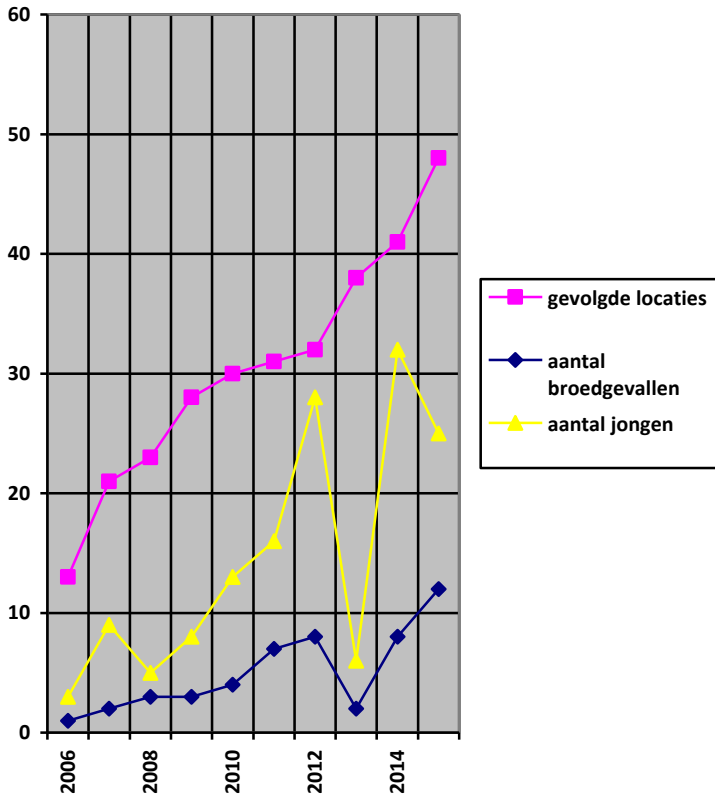
- 4) Op 26 mei zijn we welkom in Waasmunster. In een lage loods hangt een kerkuilkast die onderdak geeft aan drie jonge kerkuilen. Ook met de oudervogels kunnen we kennis maken. Een ervan werd in 2014 als jong in Belsele-Puivelde geringd door Geert De Smet, onze erkende ringer. In de literatuur vind je terug dat kerkuilen geslachtsrijp op zeven maanden en broedrijp op zeven à twaalf maanden zijn. Dit koppel biedt daar een mooi bewijs van.
- 5) Op 27 mei worden vier jongen geteld in een schuur in Belsele. Na drie jaar wordt deze locatie herwonnen. Bij het ringen op 26 juni blijken twee *brussen* het niet overleefd te hebben.
- 6) Eveneens op 27 mei kunnen we in het noordwesten van Sint-Niklaas terecht. Dit is onze meest productieve locatie met ruime voorsprong. Voor het zevende (!) opeenvolgende jaar kunnen we er jonge kerkuilen ringen, vier in 2015. In alle broedsels opgeteld konden 27 jonge kerkuilen van hieruit de wijde wereld in trekken. In 2013 zagen we *supermama* nog terug nadat ze in 2009 een ring aan de poot had gekregen.
- 7) Op 30 mei kunnen we twee jongen ringen in de kerk van Belsele-Puivelde. Het gaat hier om het vijfde broedsel in zes jaar. In 2013 kwamen de aanwezige vogels niet tot broeden. Een van de jongen is met een afwijking geboren, een luxatie van de poot. (Zie foto)
- 8) Eind mei worden in een alleenstaand huis in Daknam twee jongen geringd. De nestkast bevindt zich op de rustige zolder van het huis. Deze locatie (niet door ons opgevolgd maar wel aan ons gerapporteerd) leverde reeds acht broedsels sinds de ingebruikname in 2005. 24 geringde kerkuilen zagen hier het levenslicht. Enkel in 2006, 2009 en 2013 was er geen broedsel.

- 9) Op 26 juni is er goed nieuws in Sinaai. De nestkast op een garagezolder hangt er sinds 2007 maar is nu pas voor het eerst bewoond. Naast twee jongen vinden we er ook een adult vrouwtje (goed te zien aan de broedvlek) die op 25/10/2014 in Knokke werd geringd (afstand van 60 km).
- 10) Op 29 juni worden in Eksaarde drie jongen geringd. In deze schapenstal werden ook in 2011 en 2012 al broedsels opgetekend. Twee van de geringde jongen halen 15 augustus niet. Het is onduidelijk of voedselschaarste of het overlijden van een oudervogel aan de basis ligt.
- 11) Op 6 juli opnieuw goed nieuws. Deze keer vanuit Tielrode waar een kast in een halfopen schuur onderdak geeft aan twee jongen. Het gaat om een kast die met steun van gemeente Temse in 2013 werd geplaatst. Dit succes is voor de gemeente Temse meteen het signaal om het uilenproject verder te zetten.
- 12) Er is ook nog een twaalfde broedsel dat zich situeert in een grote inrijpoort in Waasmunster. Hier zijn de kerkuilen voor het vierde opeenvolgende jaar aan het broeden.

En nog meer goed nieuws:

In 2015 was er geen broedsel in de kerk van de Ruiter (Waasmunster) waar kerkuilen wel tot broeden kwamen in 2007, 2008 en 2009. De drie daaropvolgende jaren was er zeker beweging, maar in 2012 werden de kerkuilen door kauwen verjaagd en lieten zes eieren achter. Op 12 januari 2016 werd er opnieuw een koppel aangetroffen, beide geringd in 2015, de ene in Zaffelare, de andere in Moerbeke.

10 jaar kerkuilregistratie regio Zuid-Waasland

	gevolgde locaties	aantal broedgevallen (n gecontroleerd) n inclusief vrije broedsels	% bezette locaties	aantal jongen	gemiddeld aantal jongen per nest
2006	14	1	7,1%	3	3
2007	22	3	13,6%	13	4,3
2008	24	(3) 4	16,6%	8	2
2009	29	3	10,7%	8	2,7
2010	31	5	16,1%	16	3,2
2011	32	(6) 8	25%	19	2,4
2012	34	(8) 10	29,4%	34	3,4
2013	41	(1) 2	4,9%	6	3
2014	43	(7) 8	18,6%	32	4
2015	48	(10) 12	25%	25	2

	succesvolle broedgevallen	aantal in nestkasten	mislukte broedsels	andere locaties waarop adulte vogels aanwezig zijn
2006	1	1		3
2007	3	3		2
2008	4	3		1
2009	3	3		4
2010	5	5	1	3
2011	8	6		2
2012	10	8	2	2
2013	2	2		4
2014	8	7		2
2015	12	10		2

Uilenwerkgroep Waasland breidt uit

Met enkele vrijwilligers begonnen we in 2006, na het volgen van een uilencursus in Herzele, speciale nestkasten voor kerkuilen en steenuilen op te hangen, en broedresultaten te registreren. Na Belsele volgden de rest van Sint-Niklaas, Waasmunster, Lokeren, Elversele en Tielrode. Sedert 2011 sloten de collega's die deel uitmaken van het werkingsgebied van Natuurpunt Waasland-Noord (Sint-Gillis-Waas en

Stekene) aan. Vanaf 2014 volgden ook alle gemeenten van Natuurpunt WAL ten gevolge van de samenwerking met de gemeente Temse.

Eind 2015 werd binnen Uilenwerkgroep Waasland een nieuwe afdeling Lokeren/Moerbeke opgericht waarbij we naast Lokeren, Eksaarde en Daknam ook Moerbeke en Wachtebeke willen ondersteunen. Er werd ook toenadering gezocht tot de natuurpuntafdelingen Zuidlede-Moervaart en Hamme.

Samenwerking met de gemeenten loont

Grote respons op oproep in *Info Temse*

In 2013 werd in samenwerking met de gemeente Temse een uilenproject opgezet. Er werden zes kerkuilkasten en tien steenuilkasten door Groep Intro uit Temse vervaardigd. Uilenwerkgroep Waasland plaatste een oproep in het gemeenteblad *Info Temse* waarbij werd gevraagd om interessante locaties in Temse te melden. De respons was groot.

Ondertussen werden de zestien kasten geplaatst. In een van de kerkuilkasten uit Tielrode werden twee jonge kerkuilen geboren.

De gemeente Temse ziet een verlenging van het uilenproject helemaal zitten en engageerde zich eind 2015 voor het vervaardigen van twee kerkuil- en acht steenuilkasten.

Ook gemeente Waasmunster steunt kerkuil en steenuil

De samenwerking met de gemeente Waasmunster dateert van 18 juni 2014 toen Uilenwerkgroep Waasland zich voorstelde aan de Milieuraad in Waasmunster. De technische dienst van de gemeente maakte een kerkuilkast en vier steenuilkasten die ondertussen werden opgehangen (zie foto's). Ook gemeente Waasmunster is bereid om het project te verlengen.

Sint-Niklaas verkiest kerkuil als dier van het jaar 2015-2016

Ten gevolge van deze verkiezing werd een heus uilenproject opgezet. Belangrijkste realisatie is ongetwijfeld de leskisten

voor kinderen vol met boeken, werkbladen, CD's, pluchen uilen enzovoort die ontleend kunnen worden. Stad Sint-Niklaas betoelaagde eveneens de fabricatie van zes kerkuilkasten, en zegde reeds steun toe voor vijftien steenuilkasten in 2016. Eind 2016 zal het jaar van de kerkuil afgesloten worden met een tentoonstelling en andere activiteiten. Houd de *Stadskroniek* in het oog.

Wat brengt de toekomst?

Ook de volgende jaren wensen we bedreigde nestlocaties, bij voorbeeld door het afbreken van geschikte schuren of het rooien van knotwilgen, te vrijwaren.

Wil je als vrijwilliger een handje toesteken (er zijn diverse taken) of weet je een geschikte plaats om een uilennestkast op te hangen, neem dan gerust contact op met ons.

Voor alle info:

Eddy De Taey – eddy.detaey@uilenwerkgroepwaasland.be

Marc Aerts – marc.aerts@uilenwerkgroepwaasland.be

Onze eigen website is geboren!

Nog maar pasgeboren, maar toch al te bewonderen. Neem alvast een kijkje op www.uilenwerkgroepwaasland.be maar weet dat de website nog in volle ontwikkeling is!

Marc Aerts namens Uilenwerkgroep Waasland, regio Zuid-Waasland